

Oponentní posudek doktorské disertační práce

Jméno disertanta: JUDr. Miroslav Uříčar

Název disertační práce: Zásahy do práva na soukromí ze strany orgánů veřejné moci

Oponent: Doc. JUDr. Jan Kudrna, Ph.D.

1. Aktuálnost zvoleného tématu

Cílem výzkumu dr. Uříčara bylo prozkoumat oblast zásahů orgánů veřejné moci do soukromí osob a současně funkčnost a účinnost kontrolních mechanismů nad nástroji, které takové zásahy umožňují. Za tímto účelem autor v první řadě vymezil pět zásadních oblastí, v nichž dochází nejenom v České republice, ale přinejmenším na kontinentální, ale spíše dokonce globální úrovni k plošnému shromažďování citlivých osobních údajů a jejich dalšímu zpracování. Je zřejmé, že se nejedná o úplný výčet všech plošných systémů získávání a zpracování citlivých osobních údajů. Jak je z rozsahu předložené práce patrné, jiná než zvolená výběrová metoda zaměřující se na systémy zasahující největší počet osob nebyla možná. Souvisí to s tím, že dochází k budování stále nových a masivnějších systémů sledování osob, věcí, komunikací a obecně lidských aktivit. Téma, které dizertant zvolil, je vysoce aktuální a jeho aktuálnost bude v čase pouze narůstat. A to nejenom s ohledem na nárůst sledování a sběru osobních údajů, ale také s ohledem na znepokojivý trend poklesu kontroly nad těmito procesy a jejich transparentností, jak autor ostatně ukazuje v celé své práci a shrnuje v závěru.

Práce dr. Uříčara je dle mého názoru nejenom aktuální, ale také ojedinělá ve způsobu, jakým rozbor tématu provedl. Existují odborné akademické práce poukazující na mnohé nedořešené problémy, jimž autor předkládanou práci věnoval, nicméně jedná se obvykle o dílčí články nebo komentáře k zákonům, kdežto předkládaná práce je pro čtenáře zajímavá uceleností a sevřeností zpracování, které umožňují vidět celkový, a to spíše znepokojující obraz a trendy.

2. Cíle práce

Jak již bylo uvedeno, jedním z cílů předkládané disertační práce bylo popsání mechanismu sběru a zpracování citlivých osobních údajů na příkladu nejvýznamnějších systémů, a to spolu s kontrolními mechanismy majícími zabránit zneužití těchto systémů. Za tímto účelem autor čtenáři osvětlil právní rámec ochrany osobních údajů, ale také právní základy, na nichž zvolené systémy plošného sběru osobních údajů stojí, jakým vývojem procházejí, ať už faktickým nebo právním, a nakolik je jejich fungování transparentní a kontrola nad nimi

efektivní. To vše v souvislosti s existující judikaturou, ať už Ústavního soudu České republiky, Soudního dvora Evropské unie nebo Evropského soudu pro lidská práva. Autorovým cílem bylo zjistit, nakolik jsou respektovány základní principy právních předpisů, k jejichž ochraně jsou výše vyjmenované soudy povolány, včetně toho, nakolik jsou respektovány jejich rozhodnutí orgány veřejné moci, respektive, nakolik je dodržován princip proporcionality při hledání rovnováhy mezi dvěma rovnocennými zájmy, kterým je na jedné straně právo na soukromí a na druhé straně ochrana veřejného pořádku nebo bezpečnosti. Přičemž na základě popsané analýzy za pomoci syntézy a zobecnění jednotlivých zjištění dojít k obecnému závěru ohledně stávajícího stavu a trendů ve vývoji ochrany soukromí jednotlivců.

Všechny vytyčené cíle se autorovi podařilo splnit.

3. Zvolené metody zpracování a postup řešení

Autor využívá odpovídající a vhodně zvolené metody výzkumu a vědeckého zkoumání (popis všech relevantních dokumentů, ať už se jedná o právní předpisy nebo související dokumenty, abstrakce, analýza, syntéza, dedukce a další). Použité metody odpovídají zvolenému tématu disertační práce a vytyčeným cílům.

4. Zhodnocení výsledků dosažených disertantem

Mám za to, že předložená dizertační práce je velmi přínosná z mnoha hledisek. Konkrétně vzhledem k tomu, že psána velmi přístupně, srozumitelně, aniž by to ovšem bylo na újmu její odborné úrovni, a také s ohledem na to, že detailně přibližuje velmi zásadní systémy plošného sběru osobních údajů, o kterých je veřejně hovořeno velmi zřídka, pokud vůbec, může předložená práce osvětlit danou problematiku široké veřejnosti zájímaví se o tato témata. Práce je dále přínosná i pro výuku. Ta přirozeně spočívá nejenom ve výkladu teorie, ale také v jejím propojení s praxí, poukazem na realitu a srovnání toho, nakolik teoretická východiska odpovídají praxi, respektive nakolik praxe dokáže využít teoretické poznatky a postuláty, z nichž má přirozeně také vycházet, respektive na ně reflektovat. Předložená dizertační práce také rozšiřuje rozsah dosavadního vědeckého poznání a může být vhodným základem pro každého, kdo by dané téma chtěl dále rozvíjet. Je vhodné připomenout, že práce se věnuje tématu nepochybně velmi atraktivnímu.

Dále je nutno upozornit na poznatky vyplývající z práce, které svědčí pro to, že je na místě určitá inventura nejenom současných právních předpisů vymezujících používání popisovaných systémů plošného sběru a zpracování osobních údajů, ale také náhledu a přístupu k dané problematice.

5. Význam pro praxi nebo pro rozvoj vědního oboru

V tomto směru je dle mého názoru předložená dizertační práce jednoznačně významná a přínosná. Jak bylo uvedeno již výše, popisované téma je navzdory

své důležitosti ve veřejném diskurzu spíše opomíjeno a jak autor dokládá konkrétními údaji, dochází spíše ke snižování transparentnosti a kontroly ze strany veřejnosti nad popsányými systémy.

Výzkum, který autor provedl, stejně jako zhodnocení celé problematiky je vysoce relevantní a může být velkou inspirací pro diskuzi nad popisovaným tématem.

6. Práce s odbornou literaturou

Autor pro svou práci využil desítky odborných publikací, ať už domácích nebo zahraničních. Tyto zdroje poznání autor plně využil pro svou práci. Se zdrojovou literaturou autor pracoval korektně, v průběhu celé práce na cizí zdroje řádně odkazoval a citoval je. Autor také prokázal schopnost s odbornou literaturou pracovat, využít systematicky získané informace, přitom si však zachovat kritický přístup, a především, získané informace dále rozvinout v rámci svého vlastního poznání a docházet k vlastním závěrům.

7. Formální a jazyková úprava disertační práce

K obhajobě předložená dizertační práce je po formální stránce zpracována velmi pěkně, je logicky členěná, jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují a získané poznatky jsou v navazujících částech dále rozpracovány. Práce je také po jazykové stránce velmi pěkně zpracována, je psána pro čtenáře srozumitelně a čtivě. Velmi dobře a pečlivě jsou zpracovány také poznámky pod čarou a odkazy na odbornou literaturu a zdroje použitých informací. Pro úplnost dodávám, že práce splňuje z hlediska rozsahu i formy všechny požadavky kladené na dizertační práce stanovené Pravidly pro organizaci studia na Právnické fakultě Univerzity Karlovy.

8. Připomínky k disertační práci a otázky oponenta

Práce je po všech stránkách zpracována velmi pěkně a nemám vůči ní žádné zásadní připomínky. Přehlednosti práce by snad mohlo napomoci jiné označení části práce, zejména v kapitole třetí, kde by stálo za to zdůraznit v textu a oddělit od sebe části věnované jednotlivým zkoumaným systémům plošného sběru osobních údajů.

V rámci obhajoby by autor mohl zodpovědět následující otázky:

- 1) Nakolik jsou systémy plošného zpracování osobních údajů leteckých cestujících při cestách uvnitř Schengenského prostoru v souladu se Schengenským hraničním kodexem? Konkrétně jeho čl. 22, který velmi lapidárně stanoví: „*Vnitřní hranice lze překročit v jakémkoliv místě, aniž by se prováděla hraniční kontrola osob bez ohledu na jejich státní příslušnost.*“ Aplikace směrnic API a NPR však fakticky hraniční kontroly znovu zavedla. Neprobíhají ovšem tak, jako obvykle na hranici vnější, tedy osobní kontrolou totožnosti za pomoci osobního dokladu ze strany příslušníka ostrahy hranic,

nicméně dochází k procesu ztotožnění osoby a její kontroly v příslušných osobních registrech. Totožnost procedury je ještě zřejmější v případě automatizované kontroly při překračování vnější hranice.

- 2) Které další systémy plošného shromažďování osobních údajů by mohly být předmětem dalšího výzkumu?

9. Závěrečné zhodnocení

Dizertační práci předloženou JUDr. Miroslavem Uříčarem považuji celkově za zdařilou, přínosnou pro obor, výuku i praxi a **doporučuji** jí k obhajobě.

Praha, 14. září 2024.

Doc. JUDr. Jan Kudrna, Ph.D.